ANUL VII. ARAD, Duminecă 23 Decemvrie 1918 (5 Ian. 1919). Nr. 46.

ABONAMENTUL:
Pe un an . . 80·— Cor.
Pe jumătate an 40·— „
Pe 3 luni . . 20·— „
Pe o lună . . 7·— „
Pentru România şi străinătate:
Pe un an . . 100 franci
Telefon
pentru oraş şi interurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERŢIUNILE
se primesc la administraţie. Mulţumite publice şi Loc deschis costă şirul 1 Cor. Manuscriptele nu se înapoiază.

Atitudinea politică a Şvabilor din Banat.

— Articol venit din afară. —

Naţiunea română nu judecă nici astăzi corect atitudinea politică a Şvabilor din Banat, — de aceea comunic pentru orientare următoarele:

Revoluţia i-a aflat pe Şvabii bănăţeni total neorganizaţi. Până acum între intelegenţa şi poporul şvab n'a fost contactul necesar, amândouă părţile s'au lăsat maghiarizate şi lipsia numai lovitura de graţie ca să se desnaţionalizeze de tot.

Advocaţi, profesori, ingineri şvabi, abia o duzină de oameni, au constituit în primele zile ale revoluţiei în Timişoara consiliul naţional şvăbesc, chemând toate comunele şvăbeşti din Banat la conştiinţă naţională şi la aderare.

Rezultatul a fost de admirat. Acea naţiune şvabă, despre care toţi credeau deja că trage de moarte, în răstimp scut de câteva zile s'a deşteptat la conştiinţă naţională. N'are azi Banatul nici o comună şvăbească, care să nu fi aderat la mişcarea pornită, ba şi-au anunţat alăturarea şi comune **curat maghiare şi şvăbeşti-româneşti.** Fiecare comună **şi-a ales comitetul ei exclusiv, care a introdus** limba de propunere germană în şcoala primară, a regermanizat numele de comune şi acum lucrează, cu conducerea împreună, la întruchiparea autonomiei Şvabilor din Banat.

Pe cât de uşor a fost, să câştigi poporul şvab, pe atât de greu a mers capacitarea inteligenţei şvăbeşti, care în parte şi azi se reţine dela o conlucrare **activă,** deşi simpatizează în mod pasiv cu mişcarea, dela rezultatul căreia îşi face pendentă aderarea. Sunt sigur, că peste câteva săptămâni toţi Şvabii vor fi într'o singură tabără.

Fapt e, că în primele zile ale revoluţiei naţiunea şvăbească a stat pe punctul de vedere **al intregităţii Ungariei.** Şvabii şi-au apropriat programul ministrului Jászi. Fără îndoială, o autonomie a Şvabilor bănăţeni în legătură cu întregitatea Ungariei ar fi fost foarte favorabilă pentru Şvabii înaintaţi în cultură şi în ale economiei.

Deoarece însă celelalte naţiuni ale Ungariei n'au acceptat acest program, ci au hotărît să se alăture ţărilor-mame învecinate, naţiunea şvabă din Banat încă a încetat să mai accentueze şi se pretindă intregitatea şi acum s'a pus şi ea pe temeiul **dreptului de liberă dispunere,** dorind să hotărască singură şi spontan, cărui stat nou, format pe teritoriul Ungariei, să aparţină.

Pretenziunea dreptului de liberă dispunere a adus pe conducătorii naţiunii şvăbeşti în faţa unei probleme dificile. A trebuit să delăturăm chestiile de simpatie şi antipatie şi să cumpănim problema numai din punct de vedere economic şi punctul de vedere al viitorului naţiunii şvăbeşti. Intr'o Ungarie ştirbită şi neputincioasă de-a se desvolta economiceşte, nu putem rămânea. Intrebarea e deci: Jugoslavia sau România? Naţiunea şvăbească, cu toată purtarea insinuantă a trupelor sârbeşti de ocupaţie, s'a decis pentru aceasta din urmă. Noi trebuie să rămânem cu Ardealul şi cu Saşii organizaţi. — Urmarea acestui punct de mânecare a fost atitudinea absolut respingătoare a Şvabilor faţă de imperiul sârbesc în Banat şi prezintarea lor în Arad înaintea generalului Berthelot, căruia i-au predat următoarea declaraţie, în franţuzeşte:

Domnule General,

Din cauza ocupaţiei sârbeşti, în loc de Timişoara, numai în Arad avem prilej să ne prezintăm înaintea Dvoastre, dle General, ca reprezentanţi ai naţiunii şvăbeşti din Banat, — în ale cărei vine, trăgându-şi originea din Alsacia--Lorena, încă curge sânge francez —, ca să ne exprimăm simpatia şi omagiile faţă de marea naţiune franceză.

Declarăm sincer, că dela naţiunea franceză aşteptăm înfăptuirea dorinţelor noastre, în mânile ei depuneau soartea noastră.

Faţă de trupele sârbeşti de ocupaţie din Banatul nostru şi faţă de imperiul sârbesc — considerând nenumăratele atrocităţi şi nedreptăţi, ce le săvârşesc faţă de diferitele naţiuni cari vieţuiesc aici — cu tot dreptul nu putem avea încredere şi dacă acest regim sârbesc brutal va perzista aici şi pe mai departe, ne cuprinde adâncă îngrijorare pentru viitoarea noastră sorte.

Deaceea naţiunea şvăbească are dorinţa fierbinte, ca imperiul peste Banat să-l preia naţiunea înrudită cu naţiunea franceză, naţiunea română, — **în care naţiune avem deplină încredere în ce priveşte recunoaşterea drepturilor noastre** —, şi până când se va întâmpla aceasta, dar dorim să se întâmple cât mai curând, Banatul să-l ocupe soldaţii francezi cavaleri, a căror perseverenţă şi vitejie a stors admiraţia noastră adâncă şi a căror prezenţă ne umple sufletele de linişte.

Naţiunea şvăbească din Banat.

Naţiunea şvăbească din Banat — din cauza ocupaţiei sârbeşti — astăzi e stângenită în libertatea ei de mişcare, în manifestarea dreptului ei de liberă dispunere, sperăm însă că naţiunea şvăbească şi română se vor întâlni în scurtă vreme, respectându-şi reciproc drepturile lor.

De nu ni-am înşela în speranţele noastre!...

Zi de zi

Fapte şi constatări.

Acum sunt doi ani... O atmosferă sufocantă în jurul nostru, un gând era înăbuşit la zămislirea lui. Aşa era de partea noastră, nu era aşa de partea cealalată. Acolo copiii de 4 ani, la azil, se încingeau cu sabia-jucărie, îşi puneau în cap coiful de carton, încălecau pe calul-balanţă, domnişoara de acolo îi învăţa să cânte cu glas voinicos: *Át megyek a határon, Az oláit egytöl egyig levágom, (Am să trec hotarul, Şi-am să taiu pe tot valahul).*

Cu jocul acesta sinistru prin concepţie, stimabilă dşoară, voiai să torni în inimuţa şcolarilor patriotism, noi priviam apatici această înveninare de fiinţi plăpânde. Ce ar zice Fröbel, dacă i-ar fi posibil să aziste la un asemenea joc?! Ar dori de sigur să se coboare cât mai curând în mormânt văzându-şi doctrina falsificată, cu regretul neştirbit de fastul pompos al montării piesei.

Iţi închipui azi, dar cu nici un preţ nu-ţi venia în minte eri, de ce huidueli ai fi părtaşe la conferinţa de pace, dacă ai inscena acolo jocul acesta „patriotic".

De ar fi acolo şi colegul dela şcoala primară, care culege şi învaţă din cărţile de geografie şi istorie cele mai grosolane injurii la adresa noastră, să mă înfăţişez şi eu acolo cu copiii mei să le strig de 20 de ori: számologép, számologép şi a 21 oară când pun copiii să zică singuri vorba să zică aşa: salomologep. Ce tablou!

Toţi ştiam că pedagogii universali protestează împotriva unei limbi streine într'o epocă a copilăriei când nu e perfecţionat copilul în limba mamei sale. *Aici* îi trebuia copilului de 6 ani vorbă şi scrisoare maghiară.

Zadarnic învăţam la preparandie şi unii şi alţii despre Comenius că în cartea lui „Didactica Magna" scrie: a învăţa pe copil o limbă streină, înnaintea limbei lui materne, e ca şi când ai voi să-l înveţi să călărească mai înainte de a şti el să umble. Zădarnic învăţam şi unii şi alţii despre Herbart, care zice: copilul suscepe numai ce-l interesează, zădarnic vedeam şi unii şi alţii că practica zilnică îşi bate joc de silnica trudă „patriotică". A trebuit să vie tunuri, mitraliere, gazuri asfixiante şi cu argumentele lor de pară şi de foc să întroneze principiile de pedagogie şi să silească pe o specie de oameni să-şi lege minţile în cap.

Până aici lumea urîtă şi prăpastia adâncă între noi.

Nu va mai fi tortură în nici o şcoală. Nici cu scopuri nebune nici din retorziune. „Pace vouă" e principiul cel mai elementar creştinesc, propovăduit de Invăţătorul lumii: Isus Hristos.

Şcoala e lumina vie, bucuria candidă, fericirea pură.

Capetele geniale, aceia cari conduc lumea şi cari au o iubire nestrămutată de omenire, spună cum să fie şcoala aici şi pe tot locul şi aşa va fi, căci piedecile s'au prăbuşit în amarul jertfelor.

.T. C.

Şcoala naţională.

I.

Cea mai aprigă robie a veacului, care a durat până în zilele noastre, a fost fără îndoială *robia sufletească.*

Răsună şi astăzi văile, înguste şi câmpiile mănoase de pe plaiurile noastre de durerile înăbuşite ale dascălilor noştri, cari ţipau disperaţi la loviturile nedrepte şi nedemne ale inspectorilor de neam străin, — străformaţi din graţia unui sistem de guvernament corupt şi păcătos în agenţi politici. Aceşti pseudo-pedagogi s'au ridicat nu atât prin muncă cinstită şi prin hărnicie, însuşiri cari trebuie să caracterizeze pe adevăraţii educatori, — ci mai mult prin licitare de şovinism turbat şi prin alte hatâruri personale de specia cea mai ordinară. Recrutaţi inspectorii din această categorie de oameni, e numai firesc, dacă întreg convoiul acesta trist şi nefericit, care a fost adevărată pacoste pe şcoala noastră, s'a metamorfozat în curând într'un *organ de inspecţie poliţienească,* care nu vedea în sărmanii noştri dascăli decât tot atâţia *„agitatori",* buni de furci sau de puşcărie. Aşa s'a străformat vieaţa dascălilor

noştri — cari au lipsă de cea mai mare seninătate sufletească — într'o adevărată vale a plângerilor, — şi am putea enunţa cu siguritate matematică, că n'a fost dascăl român, care să nu se fi împărtăşit într'o măsură mai mare sau mai mică de bunătăţile dragostei ungureşti. In vremurile acele de urgie s'a născut între noi tradiţia, bazată pe cea mai tristă realitate, că nici nu e dascăl român *cinstit* acela, care n'a urcat Calvarul suferinţelor şi a şicanelor ungureşti.

Aceasta a fost până în trecutul apropiat, fără exagerare, soartea alor peste trei mii de dascăli români din Transilvania şi Ţara Ungurească, — în ţara, pe care strămoşii noştri falnici au poreclit-o, desigur pentru libertăţile şi bunătăţile ce le cuprindea *Dacia felix*.

*

Alături de ceata de mucenici a dascălilor români, mintea noastră se întoarce cu acelaş regret la cetele sburdalnice de copii nevinovaţi. Vedem par'că şi acum, cu câtă gingăşie îi aduceau mamele lor, de mână, la începutul lui Septemvrie. Câte speranţe nu leagă o mamă de fiul său, când calcă mai întâiu pragul şcolii! Noi, din partea noastră nu ne puteam sătura privindu-le vioiciunea mişcărilor, trezvia şi seninătatea din ochii lor vii şi neadormiţi. Ne captiva vorbăria lor neînfrânată, din care un educator adevărat poate şi ştie să ghicească multe... Sufletul nostru tresalta de bucurie când ne gândiam, că cu astfel de elemente sănătoase şi pline de vieaţă putem să săvârşim adevărate minuni. Sufletului zbuciumat de atâtea şicane şi umiliri îi cade nespus de bine să se ridice, cel puţin pe un moment, în sfera idealurilor de mult visate...

Dar durere, aceasta stare de fericire, de înălţare sufletească nu ţinea mult. Era numai o himeră, care amăgeşte. Cu regret vedeam şi trebuia să ne convingem, că însufleţirea şcolăreilor noştri treptat, zi de zi, mergea spre povârniş. Seninătatea şi trezvia sufletească dela început se străfoarmă încetul cu încetul într'o melancolie, piroteală sufletească, fără timbru, fără vieaţă, când micii şi nevinovaţii noştri copilaşi erau torturaţi să cuvânteze într'o limbă streină... Şi nu e mirare, dacă după îndelungate ore de zbucium, de tortură sufletească, dascălului, care se gândeşte la rezultat, în mod involuntar îi svâcneşte inima cu putere şi i se părea că se învârte tot edificiul cu el... Trezit apoi din piroteala aceasta, când ieşia în aerul răcorilor de toamnă şi-şi ştergea boabele de sudori — îşi blăstăma soartea şi ursitorile fără milă, cari i-au ursit să se facă dascăl.... Şi aţintindu-şi privirile asupra cetelor gingaşe de copilaşi, cari începeau să-şi recâştige vioiciunea în aerul curat, — cum şedea răzimat de prispa şcoalei, îşi punea nedumerit, nu ştiu a câta oară, întrebarea: Dumnezeule, ce Ţi-au greşit aceşti îngeraşi, ca să fie torturaţi într'o limbă neînţeleasă de ei?!

II.

Suferinţele noastre de veacuri ce le-am îndurat din partea opresorilor noştri, precum şi căderea fatală a acestora ne îndeamnă în mod imperativ, ca din acele suferinţe şi acel trecut să extragem învăţămintele de cel mai mare preţ pentru noi, — învăţăminte cari ne arată în modul cel mai lămurit că ***cea mai şubredă clădire socială este aceea, care se întemeiază pe tirănie.***

Mânecând dela constatarea acestui adevăr etern, recunoscut de toată lumea cultă, astăzi când şi pentru neamul nostru a răsărit soarele dreptăţii şi când în sfârşit putem să ne desvoltăm şi să ne întărim şi pe teren cultural în mod liber, — involuntar ni se pune întrebarea: ce fel de şcoală voim noi, ce fel de şcoală vom întemeia noi?

La aceasta întrebare vom răspunde scurt: ***şcoală naţională.*** Dar adaugem imediat: şcoala noastră va fi prin excelenţă educativă, o şcoală a iubirii, a înfrăţirii generale, a umanităţii. In şcoala noastră vom urma pe de-a 'ntregul pedagogia lui Isus Hristos, care de două mii de ani propagă fără încetare iubirea şi pacea pe pământ şi ia în apărare pe cei slabi, pe cei oropsiţi, pe cei bătuţi de soartă şi de vânturi. Sufletele nobile încălzite la lumina credinţei creştineşti şi fortificate de adevărurile eterne ale istoriei nepărtinitoare se întorc cu scârbă, cu adevărată consternare de către prorocii mincinoşi, „mici de suflet, mari de patimi", cari propagă de pe acum principiile răsbunării: „ochiu pentru ochiu şi dinte pentru dinte". Cuvintele aceste utopice, nedemne de lumea nouă şi de principiile grandioase ale omenimei ce se formează astăzi, vor rămânea pururea pentru noi cuvinte rostite în pustie. Să nu dea Dumnezeu ca noi să intonăm în sinul instituţiunilor şi a aşezămintelor noastre principiul răsbunării şi al urei. Istoria şi experienţa ne arată în mod lămurit, că aceasta ar fi moartea şi prăbuşirea noastră sigură. Dumnezeul cel mare, care susţine cauza dreaptă a neamurilor, să ne ajute ca să întronăm în toate instituţiunile şi aşezămintele noastre principiile evangelice bazate pe credinţa şi iubirea creştinească, — să putem fi totdeauna scutul şi pavăza celor slabi şi neputincioşi. Atunci vom ajunge la ce ne-a predestinat istoria şi soartea: sentinelă neadormită a civilizaţiei la porţile extreme ale Orientului.

Iosif Stanca.

Organizaţia „Socol"-iştilor.

Praga, Decemvrie 1918.

Toţi am admirat în decursul revoluţiei recente ţinuta „sokol"-iştilor cehi. Dacă n'ar fi fost atât de bine organizat poporul ceh n'ar fi avut putinţa să pună mâna atât de repede şi cu atâta succes pe frânele conducerii statului.

Ca la o maşinerie complicată au trebuit ca toate, până la şurubul cel mai mititel, să fie în ordine exemplară, pentruca atunci când a dat signalul conducătorul: „gata!" să umble toate atât de neted.

Nu s'a născut organizaţia aceasta dintr'odată, de a gata, ca din capul lui Joe Pallas Athenae, — ci multă muncă şi multă trudă a costat până să meargă toate „ca pe apă".

E vorba de organizare şi la noi şi cetim şi prin gazetele noastre cuvinte de îmbărbătare. Nu cred că va strica dacă voiu arăta cu prilejul acesta cum s'au organizat Cehii într'o societate de gimnastică-culturală, care le-a dat putinţa să ajungă *mai departe* la independenţă.

Ne aducem prea bine aminte de încercările recente la noi de a introduce în şirurile noastre dragostea pentru gimnastică. Dl. colonel *Silviu de Herbay* şi *dr Sever C. Dan* ne-ar putea povesti în privinţa aceasta multe, şi bune şi rele, din experienţele proprii — fiindcă mişcarea din urmă să leagă de numele dlor.

Durere, mişcarea sportivă, care a prins rădăcini adânci la alte neamuri, fiind pusă în legătură cu instituţii culturale, ca la Cehi bunăoară, n'a avut până acum la noi răsunetul dorit. Abia acum ne organizăm şi noi pe baze sportive — văd surâsul Românilor nostri când era vorba să se înscrie la secţia gimnastică a „Societăţii de gimnastică şi cântări" din Braşov şi simţesc mica umbră de dispreţ când spuneai că mergi la ora de gimnastică! — abia acum pricepem de ce însemnătate este lozinca latină: *mens sana in corpore sano* (minte sănătoasă în corp sănătos), nu numai „mens sana" dar şi organizaţia sănătoasă.

Au fost multe şi grele piedeci în calea desvoltării noastre şi în această direcţie — ele au dispărut însă s' *de aci înainte* să pornim pe cărarea arătată, folosindu-ne cuminte de experienţele altor neamuri.

Ca va să zică „sokol"? In limba cehă se chiamă „sokol" Şoimul, sokol-iştii sunt deci şoimii cehi, tinerii şi bătrânii cu ochi ageri ai unui şoim şi cu caracteristicele şoimilor vigilenţi. Cine sunt „sokol"-iştii? Ne-o spune în câteva cuvinte scrierea franceză tipărită în 1912, în memoria lui Francisc Palacky: *„Ville royale de Prague"* (oraşul regal Praga), apărută din prilejul ridicării monumentului acestui Kogălniceanu al Cehilor. „Sokol"-iştii sunt „organizaţii naţionale, cari cultivă gimnastica, conduse amăsurat scopului initial de a da poporului ceh fii şi fiice sănătoase şi puternice, unind educaţia fizică cu educaţia morală, printr'o cultură sistematică a frumseţii, a moralei, a bravurei pătrunse de un spirit naţional şi democratic".

Societăţile acestea n'au fost deci numai societăţi de gimnastică, ci societăţi de înfrăţire naţională şi culturală de prima ordine. Toţi se simţesc fraţi şi surori. Spiritul de castă, de treaptă socială a dispărut din mijlocul „sokol"-iştilor. „Sokol"-istul este un „om sănătos, liberali, moral cu simţ democratic şi naţional".

Creatorul şi edificatorul acestei organizaţii minunate a fost dr Miroslav *Tyrş*, un filosof, critic de artă şi estetician. A fondat prima societate în 1862, în Praga, declarând dela început că pune baza fundamentală la constituţia „Sokol"-iştilor cehi şi slavi. In decursul vremii a ajuns organizaţia la o înflorire mare, cu toate că a avut să lupte cu foarte multe şi însemnate greutăţi: persecuţia guvernelor austriace, şi neîncrederea publicului, la început. Din Praga s'a răspândit mişcarea în orăşelele din Moravia şi Silezia şi a prins rădăcini pretutindeni, chiar şi în celelalte state slave. Societăţile „sokol"-iste cehe s'au asociat în 1899 într'o singură asociaţie: *„Uniunea cehă a „Sokol"-iştilor."*

Societatea aceasta unită a repurtat învingeri strălucite ori unde s'a arătat la concursurile universale de gimnastică. Aşa la expoziţia universală din 1889, la Nancy, în 1892, la Arras în 1904, la concursul internaţional din Praga (1907) în Londra (910) şi Turin (1911).

Au început să se ţină „sărbători federale" — cunoscute în întreagă Europa, serbători, la cari au luat parte reuniuni de gimnastică a tuturor popoarelor slave. Prima serbătoare federală s'a ţinut în 1882 şi au luat parte 720 de membri.

In 1907 erau deja 8000 de bărbaţi, 2372 femei şi 12555 membri în uniformă de „sokol".

In 1911 avea *uniunea* „sokol"-iştilor *945 societăţi* în 38 districte — în total cu 80,402 bărbaţi şi 14,585 femei. (5256 „monitori" şi 1334 „monitoare".)

In 1912, la a VI-a „serbare federală", număra uniunea 11,000 de societăţi în Boemia propriu zisă, în Moravia, în Silezia şi în Austria de jos — ***cu mai mult de 100.000 de membri.***

Vă puteţi închipui ce va să zică aceasta? Ce putere însemnează organizaţia aceasta pentru manifestaţiunile unui neam?

Am văzut-o în persoană săptămânile trecute, când ni-a fost dat să trăiesc „revoluţia" cehă. Ca din pământ au ieşit la iveală „sokol"-iştii, în costumele lor caracteristice: cămăşi roşii sau verzi, veste negre cu şinoare, înalte până la guler, rocuri, sau negre sau cenuşii, cu şinoare, pantaloni la fel, cu cisme, pălării negre, rotunde fără de cozoroc, cu o pană de sokol (şoim) şi manta neagră ,calabreză. E o plăcere să vezi în ce ordine apar şi cum duc poruncile căpătate în îndeplinire.

Care este activitatea societăţilor lor? Iată punctele programatice, pe cari le iau tot din broşura citată:

Societăţile „sokol"-iste dau ocazie tinerilor, dela 14 ani începând, să gimnasteze. (In 1911 erau 15.526 băieţi şi 11.080 fetiţe). O altă secţie e formată de tineri dela 14 ani le 18. — (In 1911 erau 10.981 de tineri).

De două sau trei ori pe săptămână se ţin exerciţiile sistematice şi regulate (sistemul fondatorului gimnasticilor, dr Tyrş, constă în „eserciţii simetrice la aparate şi fără de aparate", scopul său la început a fost o „educaţie fizică generală" şi de aceea a apelat la toate vârstele şi la bărbaţi şi femei, punând astfel unele desiderate pedagogice, igienice şi estetice).

Scopul şi-l ajung „sokol"-iştii în urma unei discipline „stricte şi severe" pătrunsă de un spirit de prietenie şi de fraternitate, ajungând într'un „contact continuu şi sincer al tuturor membrilor", apoi prin conferenţe regulate, prin discuţii, prin petreceri alese, excursii instructive în biblioteci şi în săli publice de lectură etc.

Câteva date:

In 1910 au organizat societăţile „sokol"-iste 3076 conferenţe, 3072 excursii. Bibliotcile lor au avut în anul acesta 44,809 volume de cărţi speciale şi 153922 volume instructive şi de literatură beletristică. (In 1910 au împrumutat cărţi 23.000 cetitori, mai mult de 190.000 volume).

Chiagul mişcării „sokol"-iste este Praga cu împrejurimile sale — 26 de societăţi, cu 10.000 de membri.

Femeile „sokol"-iste s'au organizat în secţii deosebite şi au aceleaşi ţinte. Delegatele lor au drept de votare în comitetele centrale.

Revista oficială a uniunii cehe a „sokol"-iştilor este *Monitorul Sokol-iştilor,* care avea în 1912 un tiraj de 10.000 ex. Mai există alte 15 reviste „sokol"-iste, foarte bine răspândite.

Am văzut de nenumărateori în localul bibliotecilor publice din Praga cu câte plăcere citeau Cehii, tineri şi bătrâni, din revistele acestea sportive-educative.

Societăţile „sokol"-iste cehe, polone, croate, slovene, sârbe şi bulgare s'au unit înainte de răsboiu într'o singură organizaţie gimnastică, în *Liga Sokol-iştilor slavi* cu 200.000 membri.

Serbarea federală din 1912 din Praga, a fost prima serbare, la care au luat toţi parte. La

această serbare au luat parte reprezentanţi din toată lumea (America a trimis 2000 de membri). La exerciţii au fost, ca gimnaşti, 13.000 de persoane. Concursurile din diferitele ramuri gimnastice au contribuit ca societăţile diferite să emuleze reciproc. Tribunele spectatorilor au putut găzdui 70.773 spectatori — arenele cel puţin 120.000 Spesele de construcţie au fost de 265.000 coroane.

*

Datele acestea se pot ceti cu diferite sentimente şi cu deosebiţi ochi.

Flegmaticul burtă-verde va da din cap în semn de admiraţie şi va zice: minunat lucru! minunat! Va pune gazeta la o parte şi va persevera mai departe în somnolent-i condmnabilă.

Sentimentul impulsiv va fi foc şi pară cetind despre activitatea aceasta, îşi va croi în aer zeci de proiecte pentru trebuinţele noastre, dar — când va fi la adecă — se va da înapoi, un „lăsă-mă să te las" (avem, vai, atâţia la noi!)

Idealistul cumpătat însă — şi de aceştia să dea Dzeu să avem cât mai mulţi în zilele noastre! — idealistul cumpătat va zice: ce minunată ideie! Ian să o transplantăm *cu cumpăt* şi la noi. Unde va ştirici un imbold asemănător, la societăţile existente, se va apropia — va altoi idea cea bună — va chema atenţia publică, se va nizui din toate puterile că tăciunii, cari ard în spuză, să se prefacă în jar nestins, care să dea nutremânt focului ce se va naşte.

Şi-aşa vom avea şi noi în viitorul apropiat „sokol"-iştii noştri, „şoimii" noştri — cari o să ne facă tot atâta faţă cum ne fac în ziua de astăzi „legionarii", şi „gardele naţionale". In „gardele" acestea zace sâmburele sănătos al unei mişcări sportive federale. La lucru numai şi viitorul este al nostru! *Coresp.*

Invăţătorii.

Ziarul *Unirea* dela Blaj într'un număr recent publică la loc de frunte un articol din peana d. dr O. Prie, cu titlul de mai sus. Deoarece articolul de mai sus tratează chestii actuale de mare importanţă pentru cultura neamului românesc, credem că ar fi folositor cauzei, dacă această temă s'ar discuta în publicitate cât mai des.

In articolul citat d dr O. P. zice: „Invăţătorii să rămână la posturile lor. In uriaşele prefaceri ale neamului în zilele noastre, mulţi pot fi înlocuiţi, dar mai puţin pot fi înlocuiţi — învăţătorii. Mai departe zice: Invăţătorul e piatra fundamentală a instrucţiei poporale şi pe umerii lui se razimă viitorul culturei româneşti. Guvernul are datorinţa, ca apreciind munca învăţătorului şi răspunderea uriaşă, ce o are pentru luminarea poporului, *să nu-l retribuie* mai puţin ca pe altul, care caută să se fericească pe carieri nouă."

Nimic mai aproape de adevăr ca aceasta.

Numai prin o retribuţie bună se vor atrage spre cariera dăscălească cele mai solide elemente. Deci ca „piatra fundamentală a instrucţiei poporale să fie tare" să cere ca factorii competenţi să nu fie sgârciţi la cumpărarea materialului din care are să edifice, edificiul cultural al neamului.

Prin statele din apus de mult nu se mai aude: „quaem dii odere paedagogum fecere". Gradul de cultură al unui popor se poate cunoaşte şi din jertfele ce se aduc din budgetul statului pentru învăţământ.

Să nu fim învinovăţiţi de materialişti fiindcă uşor s'ar putea învinovăţi întreagă lumea dela primul muncitor al statului. Dacă vrem ca generaţia viitoare de învăţători să fie asigurată de pe acum ca cantitate şi calitate solidă, atunci numai prin salarizare corespunzătoare se poate asigura. Să ştie, că de-obiceiu părinţii copiilor la alegerea carierelor sunt conduşi de interese materialiste. Doresc asigurarea existenţei copiilor lor. La şcolile de specialitate se aplică elementele cele mai viguroase, numai cari asigură în viaţa practică o existenţă sigură şi mulţumitoare.

In ce priveşte reforma învăţământului primar, nu ne-o putem închipui altfel făr' începând cu reforma universităţii unde învăţământul să fie bazat pe experimentări şi nu pe volume întregi învăţate de rost!

Deci progresul cultural al neamului depinde dela cantitatea speselor pentru şcoli şi dela universităţi şi preparandii bune!

Pentru ca progresul învăţământului primar în timpul de prefacere al neamului nostru să nu stagneze, învăţătorii — prin deviza: „Prin noi înşine — au aflat de bine ca pe ziua de 10(23) Ianuarie 1919 să se convoace la Sibiiu *primul congres* al tuturor învăţătorilor români din Ardeal, Banat şi Ungaria, care să puie bază organizării corpului didactic. Această organizare e aşteptată cu mult dor şi de fraţii colegi din patria mamă. Vai de cei ce din mila altora îşi aşteaptă primirea drepturilor lor. Incă în lumea aceasta nu s'a dat drept fără luptă. Iar lupta nu va reuşi păşind izolaţi, făr' ca corporaţiune.

Cultura unei clase sau popor se cunoaşte după energia depusă în lupta pentru drept" zice marele jurist Iehring. Tot acest învăţat spune că justiţia într'o mână poartă cântarul cu dreptatea iar în cealaltă spada. Noi avem dreptatea, ne mai lipseşte spada şi aceea o văd reprezentată prin unirea tuturor învăţătorilor.

Nu există viaţă fără luptă nici drept fără luptă.

Fraţilor! Numai lupta colectivă va asigura isbânda iar solidaritatea noastră nu va fi pornită din egoism, ci din dragostea de neam şi de cultură. Congresul are să decidă şi asupra uniformităţii învăţământului primar. Un popor şi o cultură. Vrem statificarea tuturor şcoalelor româneşti. Decât într'un sat mic două şcoli confesionale (1 gr. or. şi 1 gr. cat.) slabe, mai bine una şi bună de stat.

E adevărat, că numai prin şcolile confesionale (şi biserică) ne-am susţinut caracterul naţional, deci până în trecutul apropiat au fost foarte bune de aceea au şi existat. Azi schimbându-se împrejurările în favorul neamului românesc şcoalele confesionale româneşti îşi pierd rolul de până acum şi prin el şi existenţa. Precum geograficeşte una suntem toţi fraţii, tot aşa vrem ca şi caracterul şcoalelor şi educaţiei poporului una să fie pe întreg imperiul român.

Este cunoscută cauza pentruce Românii din fosta Ungarie sunt desbinaţi în două confesiuni? Un efect al maximei: „Divide et impera" de cari au fost conduşii Habsburgii în timp de atâtea veacuri divizându-ne şi stăpânindu-ne.

Nimicindu-se tronul cu el s'au dus şi lanţurile prin cari eram divizaţi. D'aci încolo nu e de lipsă să fim divizaţi în catolici şi orientali, făr' să fim uniţi într'o singură *lege românească* — cum am fost la început. *N. Creţu.*

O consfătuire a bănăţenilor

şi delegaţia lor la generalul Berthelot.

Sibiiu, 1 Ianuarie.

In presara sosirii Generalului la Sibiiu, bănăţenii refugiaţi şi oficerii batalioanelor Avram Iancu, Turda şi Alba-Iulia aflători aici, vr'o 50 la număr, au ţinut o consfătuire la otelul Impăratul Romanilor. A prezidat dr. Ioan Sirbu şi au fost de faţă următorii: locot. Milutinovici, Cucu, Drugăriu, Buzan, locot. Zbegan, Ionescu, Soceneanţu, Sfera, Bogoi, Şandru, Preda, Novac, Velovan, Constantinovici, Cărdaş, Gherguţa, Orzescu, Oravicean, Faur şi alţii din corpul voluntarilor al căror nume îmi scapă. Din cei refugiaţi inginerul Manciu, locot. Biju, Petrovici, Cimponeriu, Petcu, Humiţa, Molin, dr. Teicu, Drăgici, dr. Pascu şi unii domni bănăţeni cari au misiune de a se reîntoarce în Bănat, deci a căror nume nu-l dăm publicităţii. Scopul convenirii a fost solicitarea la Consiliul dirigent prezentarea în corpore a bănăţenilor din Sibiiu şi pregătirea unei organizări în vederea politicei viitorului apropiat. Vorbeşte dr. Sirbu spunând peripeţiile prin cari au trecut bănăţenii până azi. Povesteşte apoi dr. Pascu despre purtarea Sârbilor, cari au stors aderenţe dela şvabii din Teremia mare şi mică, Nagyösz, Zsombolya etc. şi s'au dus în deputaţie la Paris, de unde reîntorcându-se au şi început sârbizarea administraţiei din Bănat.

Face propunere R. S. Molin că, bănăţenii să roage Consiliul dirigent de a fi mâne prezentaţi generalului Berthelot. Locot. Drugărin de bat. Avram Iancu mulţumeşte pentru informaţiile cari le-au dat antevorbitorii şi spune că dacă Bănatul va putea fi negligat ori abandonat de Puterile mari, ori chiar şi de unii politiciani ai României, nu va fi lăsat pierzării de bănăţenii, cari vor lupta din nou contra acelora cari ar voi să-l răpească.

La general.

Azi la ora 4 după delegaţiile oraşului, bisericilor au fost primiţi bănăţenii de către generalul Berthelot. Dr. Ion Sîrbu preot în Rudăria l-a rugat în limba franceză ca să ia în ocrotire Bănatul. Generalul a zis între altele: „....voiu lua dispoziţii ca în câteva zile şi pân' la pacea generală să schimb situaţia Bănatului spre mulţumirea *tuturor naţiunilor* de acolo.

Cronica zilei.

Conferenţa de pace.

Preşedintele *Poincaré* a declarat unui ziarist american, că aliaţii se vor prezenta la conferenţa de pace fiind în deplin acord în ce priveşte principiile fundamentale ale păcii. Franţa va pretinde dela Nemţi despăgubire însemnată, în bani şi material, pentrucă Franţa a suferit pierderi mari în oameni şi material. Până la restabilirea deplină a Franţei, trebuie să se împiedece, ca industria germană să întreacă industria franceză. Poincaré nu crede să se ivească greutăţi mai mari la întrebările mai puţin însemnate. Conferenţa de pace se va începe în Paris la 13 Ianuarie.

Wilson mai stă 4 săptămâni în Paris.

Preşedintele *Wilson,* după reîntoarcerea din Roma, va mai rămânea în Paris 4 săptămâni, până în 10 Februarie.

Programul conferenţei de pace.

Programul conferenţei de pace, după ziarul francez Midi va fi următorul: 1. Tratative preliminare între statele ententei şi America, ca să se asigure unitatea străduinţelor diplomaţiei. 2. Conferenţa plenară, la care vor lua parte toţi aliaţii şi statele mai mici ale ententei. 3. Conferenţa, la care vor participa şi reprezentanţii statelor duşmane. 4. Conferenţa tuturor naţiunilor şi a statelor neutrale, pentru alcătuirea alianţei popoarelor.

Ententa ameninţă pe Germani cu blocadă.

Guvernul bolşevist a trimis în Germania pe Radek, ca să lucreze la întărirea bolşevismului. Din cauza aceasta, ententa e hotărîtă să ţină Germania sub blocadă şi să o pună sub carantină ca pe Rusia, dacă nu rupe orice legături cu republica sovietelor. E întrebare, ce va face şeful poliţiei germane cu oaspele nepoftit.

INFORMAŢIUNI.

† Iuliu de Herbay.

Azi dimineaţă am primit trista veste că Iuliu de Herbay, secretar la banca de asigurare Transylvania şi preşedintele direcţiunii dela **Concordia** *a încetat din vieaţă, răpus fiind de gripa spaniolă.*

Ne atinge foarte dureros încetarea din vieaţă a acestui intelectual român, atât de blând şi atât de bun, încât întrunia simpatiile şi se bucura de stima tuturora.

Intreagă vieaţa n'a jignit pe nimeni, a cinstit pe toţi şi s'a şi bucurat de cinstea tuturora.

A avut familie numeroasă, pe care singur a îngrijit-o după pierderea soţiei sale. La mormânt îl deplâng 4 orfane lipsite de tată şi de mamă. Suntem adânc pătrunşi de lovitura aceasta crudă a sorţii venită pe neaşteptate, şi trimitem întristaţei familii condoleanţele noastre adânc simţite.

*

Jalnica familie a lansat următorul necrolog:

Subscrişii cu inimă frântă de durere aducem la cunoştinţă trecerea la cele eterne a mult iubitului şi neuitatului nostru tată, frate, unchiu, cumnat etc. *Iuliu de Herbay* întâmplată la 4 Ianuarie 1919 st. n. Inmormântarea se va face după ritul gr. or. român Luni în 6 Ianuarie la 10 ore a. m.

din locuinţa funebrală, str. Széchenyi Nr. 1. Odihneşte în pace suflet nobil. Arad, la 4 Ianuarie 1919 st. n. Eugenia, Stella, Sylvia şi Lucia de Herbay şi Flora Bonciu măr. dr. Dragomir, ca fete. Sylviu, Alexandru, August şi Emil de Herbay ca fraţi. Nepoţi, cumnaţi şi celelalte rudenii.

*

Cu ocaziunea aceasta dureroasă funcţionarii agenturii principale a băncii de asigurare *Transylvania* din Arad ca răscumpărare de cunună pe sicriul decedatului dau 80 cor., iar institutul nostru *Concordia* 100 cor. pentru orfanii preotului Opriş.

Distincţii. Maiestatea Sa Regele nostru Ferdinand a acordat marele cordon al ordinului Coroana României domnilor: George **Pop** de Băseşti. Dr. Teodor **Mihali,** Dr Iuliu **Maniu,** Dr. Aurel **Vlad** şi Dr. Ştefan **Pop.**

Inştiinţare. N. 385—1918. Conform ordinului Marelui Cartier General Român Nr. 1174, se aduce la cunoştinţa publică generală, că nu se va permite locuitorilor să plece, pentru a se înrola în unităţile organizate de guvernul ungar sub orice fel de motiv ar fi (Gărzi, mobilizări parţiale etc.)

Acei cari totuş pleacă şi părăsesc avutul şi casa lor, pentru a intra sub steag străin, sunt *pentru totdeauna buni plecaţi şi nu vor mai fi primiţi să se întoarcă niciodată.* (ss) Comandantul trupelor din Transilvania: General *Traian Moşoiu.*

Ziarul ARADI HIRLAP ne trimite următoarele şire, cu rugarea să le şi publicăm în ziarul nostru. Satisfacem bucuros cererii colegiale:

Onorată Redacţie. Cu stimă colegială vă rugăm să binevoiţi a publica în interesul adevărului următoarele rânduri:

Despre ciocnirile regretabile de Duminecă şi *Aradi Hirlap* a putut raporta bazată doar pe datele oferite de autorităţile maghiare. Dar noi încă Duminecă seara ne-am adresat prin telefon către o seamă de notabilităţi române, cari au fost martorii celor întâmplate la *Crucea Albă* şi celorlalte incidente. Pe baza informaţiunilor primite dela dlor, s'au strecurat în informaţiunile noastre apoi şi date, pe cari ziarele colege nu le-au publicat. Astfel: 1. că dna dr. St. C. Pop a fost insultată la Crucea Albă; 2. pe străzi au fost insultaţi toţi cei cari purtau colorile naţionale române; 3. la ocuparea şcoalei din piaţa Francisc, s'a puşcat şi asupra Românilor nearmaţi. Am căutat convenirea cu redacţia *Românul* în timpul obişnuit, dar în urma tulburărilor grave localul redacţiei l-am aflat încuiat. Dacă titlul articolilor din *Românul* l-am tradus greşit, din aceasta încă nu urmează, că ziarul nostru a suferit o schimbare de *direcţie.* Noi din ziua apariţiei ziarului am pretins pe seama tuturor naţiunilor cari trăiesc în ţară asigurarea şi cinstirea drepturilor lor, iar pe seama Românilor aceste drepturi omeneşti cu o energie şi o sinceritate atât de mare, încât ne-am primejduit însaşi siguranţa vieţii şi averii noastre pentru cauza aceasta. *Aradi Hirlap* prin ciocniri sângeroase iscate pe urma unor aferuri de steaguri nu poate fi abătut dela direcţia ce şi-a ales-o din convingere în ziua purcederii sale. Cu toată stima. *Redacţia* **Aradi Hirlap.**

Convocare. Subscrişii, în urma împrejurărilor schimbate prin măreţul act dela Alba-Iulia, al unirii tuturor Românilor, considerând de o imperioasă necesitate ţinerea unui congres al învăţătorilor români din Ardeal, Bănat şi Ungaria, am hotărît ca acest congres, impus de porunca vremii, să se ţină în Sibiiu la 10 (23) Ianuarie 1919, la care cu dragoste frăţească invităm să participe toţi învăţătorii români confesionali, comunali şi de stat prin delegaţii lor. Programul şi localul de întrunire se vor publica ulterior. Sibiiu, la 17 (30) Dec. 1918. Candid Popa, Aurel Barbu, Dimitrie Popovici, Pavel Vulcu, Octavian Munteanu, Mihail Găzdac, George Bărbat, Alexandru Bârsan, Dumitru Joandrea, Ioan Preda, Nicolae Stoica, Romul Botezan, Teofil Căliman, Nicolae G. Iordan, George Bânda, Ştefan Pocan, Andreiu Blotor, Octavian Vulcu, Constantin Iosof, Liviu Gelmereanu, Nicolae Creţu, Ioan Dobre.

Invăţătorii confesionali se vor prezenta prin doi delegaţi de fiecare tract protopresbiteral, iar cei de stat şi comunali prin câte doi delegaţi de fiecare comitat.

Şi în Sătmar ca în Arad? Ziarului *Pesti Napló* i se comunică din Sătmar, că la trecerea generalului Berthelot prin Sătmar un grup de Români l-au întimpinat cu steag românesc. Populaţia ungurească a oraşului „s'a indignat că Românii vor în felul acesta să-l seducă pe Berthelot în ce priveşte caracterul naţional al oraşului". Urmarea indignării a fost ciocnirea între batalionul săcuiesc, aflător în oraş, şi între Români .

Ca în Arad!....

S'a întrerupt circulaţia între Arad şi Timişoara. Ieri seara n'a venit trenul obişnuit dinspre Timişoara, n'a plecat în urmare nici azi dimineaţă tren din Arad. Circulaţia s'a întrerupt, după ştirile ce le avem, în urma unui ordin din Timişoara.

Tribuna Bihorului. In Oradea-mare va apărea o gazetă poporală săptămânală sub conducerea dlui Gheorghe Tulbure. Numărul întâiu apare deja de sărbătoarea Crăciunului. Abonamentul pe un an an este 20 cor. Foaia aceasta poporală va umplea un gol simţit în vieaţa poporului bihorean.

Au apărut volumele III şi IV din Cartea de bucate de dna Zotti Hodoş, în *Biblioteca noastră* (nrii 53 şi 54). Preţul unui exemplar este 3 cor. Ambele volume se pot comanda din Sibiiu, Wintergasse la autoarea. Aceste sunt cele mai nouă cărţi de bucate cari privesc şi referinţele actuale de bucătărie.

Hotărârea socialiştilor români din Deva adusă la 9 (22) Dec. 1918, rămâne o amintire demnă de istoria socialiştilor români. E o coincidenţă semnificativă şi norocoasă, că acest act frumos al muncitorimii cu adevărat socialiste româneşti, s'a afirmat tocmai în aceea zi, când la Cluj, alături cu Apáthy, cel mai conservativ şovinist ungur, pretinşii socialişti români, trădători de neam, plătiţi bine de duşmanii noştri, au protestat în aplauzele şoviniştilor unguri din Cluj, în numele *socialiştilor* români, contra hotărârilor poporului român aduse la Alba-Iulia.

A murit D. Vlaicu. După un morb scurt şi greu, a răposat neica *Dumitru Vlaicu,* din Binţinţi, tatăl aviatorului Aurel Vlaicu, în noaptea de Luni spre Marţi (2—3 Dec.)

Până în clipele din urmă bătrânul de 66 de ani nu a încetat a se lupta pentru binele consătenilor, fiind unul din ţăranii noştri cei mai luminaţi. Român dela roată, nici o clipă nu şi-a pierdut credinţa în isbândirea visului nostru. Ne părăseşte tocmai când se apropie ceasul mântuirei.

Dzeu să-l odihnească cu cei drepţi!

Ligă pentru apărarea lui Wilhelm. In Germania s'a format liga bărbaţilor şi femeilor pentru apărarea vieţii şi libertăţii lui Wilhelm. Liga a adresat o proclamaţie, în care spune, că pretenţia obraznică a duşmanilor de a li se estrada Wilhelm al II-lea — primejduieşte vieaţa unui cetăţean german. Pretenţia aceasta însemnează o nouă vătămare pentru cinstea Germaniei. Ca să împiedece estradarea, se înfiinţează o ligă puternică din bărbaţi şi femei, şi va cere dela diplomaţii şi sfetnicii împăratului, ca să pună la dispoziţia lor datele necesare. Din acestea se va întocmi o *carte albă,* ca să arate, că Wilhelm a fost nevinovat pentru isbucnirea răsboiului.

Ca din cartea albă să nu lipsească nimic, propunem să se publice şi vorbirile Kaizerului, care vorbia tot de pumn şi de zdrobirea duşmanului.

GARNISOANA DIN ARAD înţelegând aici oficerii, soldaţii de rând republicani maghiari, s'au adresat prin deputaţiune oficioasă la primarul şi comisarul oraşului Arad, cu pretensiunea, ca pentru ofensele aduse în timpul din urmă membrilor garnizoanei Arad, din partea gardelor naţionale române din comitatul Arad, — să li-se dea satisfacţie. E totuş o obrăznicie, o incvalificabilă impertinenţă, ca astăzi, nemijlocit după ziua în care Românii au fost măcelăriţi, bătuţi, în care în Arad asemenea contra unei haite de câni turbaţi s-a aranjat vânătoarea de oameni ce nu o vom uita niciodată, — cei vinovaţi de toate vărsările de sânge şi sălbătăciile comise, să îndrăsnească a cere satisfacţie, în mod oficios, dela bărbaţii noştri azi oficioşii pentru nişte insulte aduse, în mod impulsiv, de oameni cu mai mult simţ de omenie şi umanitate, decât cei din garnisoana Aradului, fat de nişte imbecili fruntraţi, demni de-a fi puşi cu litere roşii, într'o carte neagră, ce-ar merita să poarte titlul: Apogeul imbecilităţilor din Ungaria. Satisfacţia?...

Aviz. Secţia propagandei naţionale s-a îngrijit, ca să apară în curând Colecţii de cântece naţionale, azi de mare trebuinţă pentru fiecare comună românească. Publicaţia se face în broşuri separate: 1. Cântece naţionale pentru 2 voci, (şcolari) preţul cor. 6. 2) Cântece naţionale pentru cor de bărbaţi. Preţul cor. 10. 3) Cântece naţionale pentru cor mixt. Preţul cor. 12. Cheltuielile cu posta e subînţeleasă în preţ. Broşurile sunt în lucrare şi apar în termin de 2—3 săptămâni. Fiecare comună română să grăbească a le comanda fără întârziere, trimiţând preţul pe adresa: Dr. Ioan Suciu, Sibiiu strada Cisnădiei nr. 4, etaj I. nr. 46. Venitul curat al acestei intreprinderi este menit pentru augmentarea „Fondului pentru propaganda românească". — Secţia propagandei naţionale.

Organele de publicitate naţionale sunt toate rugate a publica gratuit acest aviz în 10 numeri

Banca generală de asigurare „Transsylvania" societate pe acţii aduce la cunoştinţă, că acţiile nouă să pot lua în primire la cassa băncei în Sibiiu pe lângă prezentarea titlilor provizorii.

x Se caută pentru comuna Macea un **scriitor** vărsat în afacerile notariale în special cele de dare. Salar circa 250—300 cor. lunar, — locuinţă, lemne şi lumină.

Oficiale.

AVIZ.

Consiliile naţionale române comunale sunt provocate, să înceapă — în comunele lor — imediat investigaţie detailată în chestia sângerărilor săvârşite Dumineca trecută în Arad, — să adune de urgenţă toate datele de la toţi martorii cari pot da fasiuni esenţiale, — iar protocoalele investigărilor să le trimită în timpul cel mai scurt Consiliului naţional român comitatens din Arad.

Cons. Naţ. Rom. Com. din Arad.

*

C. N. R. C. din Arad, roagă pe toţi medicii români, instituiţi în serviciu pentru comitatul Arad, să-şi prezinte la C. N. R. din Arad copia diplomei lor medicale, pentru a li-se putea apoi distribui leafa pe timpul ce le compete.

Dr. Micloşi.

POŞTA REDACŢIEI.

Nicolae Malita Săboleni. — Personalul nostru de redacţie fiind mic, nu prea dispunem de timp, să prefacem articolele dinafară. Rugăm deci, să ne trimiţi scrisul în formă de articol pentru public, — nu în formă de scrisoare către redacţie. Salutări frăţeşti.

Redactor responsabil: **Dr. Sever Miclea.**
Editor responsabil: **Aurel Rusu.**

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA" ARAD.

Preţul unui exemplar 30 filer!